

*Diplomatické a konzulární
právo – dodatky a
zajímavosti*

2021

Doyen a diplomatický sbor v České republice

- Pořadí šéfů diplomatických misí: **doyenem diplomatického sboru je apoštolský nuncius**. V případě nepřítomnosti či jiné potřeby ho zastupuje rezidentní velvyslanec s časově nejdelší akreditací v České republice.
- **Protokolární pořadí uvnitř diplomatického a konzulárního sboru**
- **1. *doyen (apoštolský nuncius)***
- **2. *mimořádní a zplnomocnění velvyslanci***
-
-
- **5. *generální konzulové***
- **6. *konzulové***
- **7. *generální honorární konzulové***
- **8. *honorární konzulové***
- Pořadí uvnitř jednotlivých skupin se řídí datem předání pověřovacích listin, příjezdu či nástupu do funkce v České republice.
-
- Článek 16 VÚDS
- 1. Šéfové misí budou mít pořadí ve svých třídách podle data a doby, kdy převzali své funkce.
- 3. Tento článek se nedotýká jakékoliv praxe prováděné přijímajícím státem, pokud jde o pořadí zástupce Vatikánu.

Nový doyen v ČR

- **Nový apoštolský nuncius v ČR** Msgr. Charles D. Balvo se 7. 12. 2018 poprvé představil jako diplomatický zástupce Vatikánu v naší zemi. Včera předal prezidentovi republiky své pověřovací listiny.

Svatý stolec (Holy See, Saint-Siège)

- **Svatý stolec** (též **Svatá stolice**, [lat.](#) *Sancta Sedes*, [it.](#) *Santa Sede*) je úřad římského biskupa, tedy papeže.
- Pojem **Svatý stolec** se významově liší od pojmu **Vatikánský městský stát**, který vznikl až při sjednocení Itálie v 19. století – jsou to dva rozdílné subjekty.
- Dokumenty Vatikánského městského státu jsou zveřejňovány v italštině; dokumenty Svatého stolce latinsky. Tyto **dva subjekty** mají odlišné pasy.
- **Svatý stolec (tj. úřad papeže) není stát, ale je subjektem mezinárodního práva**, a proto vydává diplomatické a služební pasy (jen tyto). Vatikánský městský stát vydává pasy (obyčejné) pro všechny své občany.
- Statut pozorovatele v OSN má **Svatý stolec**, nikoli Vatikánský městský stát. Taktéž členství v OBSE aj. Také existuje Smlouva mezi Českou republikou a Svatým stolcem o úpravě vzájemných vztahů (podepsána 2002, dosud neratifikována). Velvyslanectví České republiky je také při Svatém stolci, nikoli ve Vatikánu.
- **V ČR bývají velmi často oba subjekty nesprávně zaměňovány.**

Svatý stolec – Městský stát Vatikán

- Spojení státu (Městský stát Vatikán – Città del Vaticano, zkráceně „Vatikán“) s jinou, nestátní entitou sledující vlastní cíle specifického charakteru (Svatý stolec).
- Propojení státu Vatikán a Svatého stolce lze pozorovat jak na úrovni cílů, tak v rovině institucí, papež stojí zároveň ve vedení katolické církve i v čele vatikánského státu.
- **Spojením se Svatým stolicem získává Vatikán nový rozměr:** Z miniaturního státního útvaru s nepatrným počtem obyvatel se mění na naprosto osobitý vícedimenzionální fenomén. Propojení Vatikánu s vedením katolické církve determinuje realitu vatikánského státu ve všech jejích hlavních aspektech. Má určující vliv na podobu základních státních charakteristik jako území nebo obyvatelstvo, stejně tak určuje formu vlády a dělbu moci ve státě. Podoba těchto jednotlivých aspektů vatikánské reality dokonale odpovídá faktu, že **stát Vatikán je ve svém fungování a cílech podřízen Svatému stolci.**
- Lateránské dohody jako definitivní vyřešení římské otázky: Vatikánský městský stát vznikl na základě bilaterální dohody, tzv. Lateránské smlouvy, kterou 11. února 1929 podepsaly Svatý stolec a italské království. Svatému stolci byla touto smlouvou zajištěna efektivní a plná moc a suverénní jurisdikce nad určeným územím.
- *Zdroj: Jitka Gelnarová, Vatikán: charakteristika státu v kontextu jeho propojení se Svatým stolicem, Acta Politologica 2009, Vol. 1, č. 1. s. 1-13, dostupné na https://tarantula.ruk.cuni.cz/ACPO-14-version1-AcPo_01_01_Vatikan.pdf*

Podrobnosti

- V katolické církvi přísluší titul **monsignore** (čti *monsiňore*): zejména kněžím, kteří jsou nositelé určitých čestných titulů, biskupům a arcibiskupům aj.
- Jako doyen diplomatického sboru v ČR má nový vatikánský velvyslanec příští týden **navštívit** parlament, jeho další kroky mj. povedou na svátek sv. Štěpána do Litoměřic, kde se setká s biskupem Janem Baxantem a věřícími při mši svaté ve zdejší katedrále slavící v ten den ***patrocinium***.
- Patrocinium (zasvěcení) označuje v katolické církvi pojmenování určité budovy (kostela, kláštera, nemocnice atd.) po určitém světcí, pod jehož ochranou dané místo má stát.

Typy návštěv nejvyšších představitelů: oficiální, pracovní a soukromé

- a) **Oficiální návštěva** je návštěva uskutečňovaná na základě **oficiálního pozvání** příslušného ústavního činitele = státní návštěva. Hosta vítá na letišti či nádraží zástupce hostitele, vedoucí zastupitelského úřadu ČR v zemi hosta, vedoucí diplomatické mise země hosta v ČR a ředitel příslušného protokolárního pracoviště. Délka návštěvy je zpravidla 2-3 dny. **Ceremoniál: protokolární zvyklosti přijímající strany, s úpravami podle zvláštních přání hosta.** Ta mohou být charakteru soukromého i politického - s respektováním zdravotního stavu hosta, tradic oblékání, náboženských a jiných zvyků.
- b) **Pracovní návštěva** se rovněž uskutečňuje na základě **pozvání** příslušného představitele České republiky. Pracovní návštěva však nemá předepsaný okruh protokolárních přijetí. Je **kratší než návštěva oficiální, velmi často jednodenní**, s menším počtem členů delegace a doprovodu. Za pracovní návštěvu je považována rovněž účast státních představitelů na konferencích, jednáních mezinárodních organizací a dalších politických, ekonomických a kulturních akcích.
- c) Ostatní návštěvy: **soukromé**

Organizace návštěv nejvyšších státních představitelů

- Při návštěvách se rozlišují dvě skupiny hostů: delegace a doprovod.
- **Delegace** zahrnuje kromě vedoucího delegace **další oficiální účastníky jednání** (politici, vysocí úředníci státního aparátu). ***Složení delegace notifikuje*** nebo jiným způsobem oznamuje zahraniční partner prostřednictvím své diplomatické mise v České republice resp. prostřednictvím zastupitelského úřadu České republiky v příslušné zemi. ***Je-li přijato k návštěvě usnesení vlády, jsou náklady na pobyt (VIP salonek, doprava, ubytování) zahraniční delegace hrazeny z prostředků určených na vrcholné návštěvy.*** Při stanovování rozsahu úhrad se vychází z principu reciprocity. Pokud k návštěvě není přijato usnesení vlády, hradí pobyt zahraniční delegace hostitelská instituce ze svého rozpočtu nebo strana hosta.
- **Doprovod** zahrnuje osoby, jejichž účast je nutná k **organizačně-technickému zabezpečení** průběhu návštěvy. Jde zejména o nižší státní úředníky, pracovníky protokolu, tlumočníky, lékaře, další zdravotnický resp. technický personál, osobní ochránce apod. Pobyt členů doprovodu v České republice nad stanovené počty (ubytování, stravování a další servis) hradí strana hosta.

Bezpečnostní kontrola osob a zavazadel (včetně diplomatické pošty) při odletu

- Způsob kontroly cestujících je v zájmu ochrany a bezpečnosti civilního letectví v České republice stanoven zákonem č. 49/1997 Sb. o civilním letectví v platném znění, Nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č.300/2008, ... Podle těchto předpisů jsou **cestující, letecký personál a ostatní osoby**, které vstupují při odletu do vyhrazených bezpečnostních prostorů, **povinni strpět bezpečnostní detekční kontrolu, prohlídku zavazadel a přepravovaného nákladu bez výjimky. Kurýrní zavazadla s diplomatickou poštou** za předpokladu, že jsou patřičně označena v souladu s Vídeňskou úmluvou, **nesmí být otevřena ani prohledána, nejsou však vyňata z detekční kontroly.** Cestujícím je povolen vstup do prostoru za bezpečnostní detekční kontrolou až poté, kdy se prokáže, že nejsou důvody obávat se možného ohrožení bezpečnosti letecké dopravy.
- **Diplomaté, VIP osoby, diplomatičtí kurýři a ostatní osoby požívající výsad a imunit podle Vídeňských úmluv jsou rovněž povinni podrobit se bezpečnostní detekční kontrole.**

Zajištění spojení cizí mise s orgány vysílajícího a přijímajícího státu

- **Zřízení pevné radiostanice:** Cizí mise smí zřídit a využívat radiostanici jen se souhlasem přijímajícího státu. Žádost se podává formou diplomatické nóty adresované Diplomatičkému protokolu MZV.
- **Žádost o přidělení rádiových kmitočtů:** K využívání rádiových kmitočtů je podle české legislativy nezbytné mít individuální oprávnění. Oprávnění vydává Český telekomunikační úřad a cizí mise o něj žádá prostřednictvím Diplomatičkého protokolu.
- **Diplomatická pošta**
- Obsah zásilek představujících diplomatickou nebo konzulární poštu (diplomatická zásilka, kurýrní zavazadlo, kapitánská pošta) a označení těchto zásilek musí být v souladu Vídeňskými úmluvami. Podle zákona č. 49/1997 Sb. o civilním letectví v platném znění, Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č.300/2008, **není kurýrní/konzulární zavazadlo přepravované v kabině letadla pravidelné letecké linky před odletem vyňato z povinnosti podrobit se detekční kontrole rentgenovým zařízením.**
- Detekční kontrola má za cíl odhalování předmětů, jejichž letecká přeprava je z hlediska bezpečnosti zakázaná. Pokud tato detekční kontrola shledá **vážné důvody k domněnce**, že zavazadlo diplomatické pošty obsahuje z bezpečnostního hlediska zakázané předměty, **může být odmítnuta jeho přeprava. Nesmí být otevřeno.**
- **Diplomatická pošta zasílaná prostřednictvím kapitána civilního letadla (kapitánská pošta)**
- Člen personálu cizí mise má právo předat kapitánovi civilního letadla a převzít z rukou kapitána letadla diplomatickou/konzulární poštu za předpokladu, že se podřídí bezpečnostnímu režimu příslušného letiště.